

izhaja vsak dan, izvenredne nedelje in ponedeljka ob 5 popoldne.

Uredništvo: Ulica Sv. Frančiška Asiškega št. 20, I. nadst. — V dopisih naj se pošiljajo uredništvu lista. Nepriljubljena pisma se ne sprejemajo in rokopiši se ne vračajo.

Izdajatelj in odgovorni urednik: Štefan Godina. Lastnik koncesije lista „Edinosti“. — Tisk tiskarne „Edinosti“, vpisane zadruge z omejenim poročilom v Trstu, ulica Sv. Frančiška Asiškega št. 20. Telefon uredništva in uprave št. 11-57.

Naročnina znaša: Za celo leto K 24.—
za pol leta „ 12.—
za tri mesece „ 6.—
Za nedeljsko izdajo za celo leto 5-20
za pol leta 2-60

VEČERNA EDINOST

Posamezne številke se prodajajo po 6 vinarjev, zastarele številke po 10 vinarjev.

Oglasi se računajo na milimetre v širokosti ene kolone. Cene: Oglasi trgovcev in obrtnikov mm po 10 vln. Osmrtinice, zahvale, poslanice, oglasi denarnih zavodov mm po 20 vln.

Oglasi v tekstu lista do pet vrst K 5.— vsaka nadaljna vrsta 2.—

Mali oglasi po 4 vinarje beseda, najmanj pa 40 vinarjev.

Oglase sprejema inšerati oddelk „Edinosti“. Naročnina in reklamacije se pošiljajo upravi lista. Plačuje se izključno na upravi „Edinosti“. — Plača in toži se v Trstu.

Uprava in inšerati oddelk se nahajata v ulici Sv. Frančiška Asiškega št. 20. — Poštoustanovitveni račun št. 841.652.

Vojni položaj na severu in jugu zelo ugoden.

Vojni položaj na severu in jugu.

DUNAJ, 12. (Cenz.) Na Poljskem je močna ruska kavalarija prodrla

da obnovi dosedanje erezuspešne poizkuse, da bi spoznali Rusi razmere pri Hindenburgovi armadi. Združena avstro-ogrška in nemška konjica je potokla enega teh kavalerijskih zborov pri Kozminku, severovzhodno od Kalisa.

Tudi pri naših armadah v Galiciji skušajo Rusi z velikimi kavalerijskimi masami razkrinkati tajnost nove grupacije, vendar pa je doživelo tudi tukaj rusko polizvedovalno delovanje na vseh mestih neuspeh. Rusi nadaljujejo obnavljanje se svoje prodiranje v srednji Galiciji. Naš položaj je, kakor se kmalu pokaže popolnoma jasno, zelo ugoden. Natančnejša pojasnila so nemogoča.

Na jugovzhodnem bojišču napreduje zasledovanje v večdnevniht bojih porazne ruske armade vedno uspešneje. Ponočen obupen odpor Srbov severozapadno od Valjevega in pri Koceljevi se zdi nemogoč, ker vidijo Srbi svoje umikanje moteno po velikih masah trenja, ki zapirajo vse komunikacije. Če ne varajo vsa znamenja, pride ruska armada kmalu v zelo težaven položaj. Preti jej vsaj izguba dela armadnega trenja, ki ima s seboj takorekoč zadnje rezerve municije, živih in drugih nujnih potrebščin. Hitro napredovanje našega severnega krila, ki je večeraj doseglo Novoselo ob Savi, more donesti bogatih sadov. Ozemlje postaja tu, ker višina pada, ugodnejše za napad, obramba nahaja tu dobre naravne položaje. Potoforek ne popušta, njegove čete vedo, da bi se mogla sedaj doseči končna odločitev, in zato tekmujejo v nadčloveških delih.

»Morningpost« prinaša iz Rima, da je Nemčija ponudila Rusiji sklep miru, kar pa da so Rusi odklonili.

Neko londonsko Reuterjevo poročilo pravi: Skoro vsa ogrska konjenica v Belgiji je uničena. Dunajski seznam o izgubah navaja 864 ogrskih plemenitaških imen, padlih pri Lille.

Belgrad razstreljen?

ZEMUN, 12. (Cenz.) Zemnska artiljerija je tako obstreljevala Belgrad, da je tamkaj komaj še kaka hiša nepoškodovana. Smodnišnice so razstreljene, vse tovarne so porušene. Vojno ministrstvo, častniški kazino, poslopji ruskega in črnogorskega poslanstva in hotel »Moskov« je naša artiljerija popolnoma razstrelila. Prav tako je najlepša belgrajska ulica, Knjaz Mihajlova cesta v ruševinah. Konak in vseučilišče sta tudi močno poškodovana. To so pripovedovali Srbi sami, ko so vdrl v Zemun. (»Tagesspost«, četrtkova večerna izdaja).

Z belgijskega bojišča.

BEROLIN, 12. (Kor.) »Norddeutsche Allgemeine Zeitung« ponatiskuje iz amsterdamskega »Telegraafa« sledeče priznanje prebivalcev vasi Beersta, severno od Dixmuidna: Doživeli smo bridke čase. Že v petek so belgijski vojaki navlekli v veliko obsežno cerkev slame, ki so jo polili s petrolejem. V soboto so zažgali častljivo, ljubljeno poslopje. Izjavili so vaškemu prebivalstvu, da bi drugače Nemci uporabljali cerkveni stolp za opazovanja ter namestili na njem strojne puške, da bi streljali na dixmuidensko prebivalstvo.

Izmišljene vesti v glasilih tropsporazuma.

DUNAJ, 12. (K.) »Politische Korrespondenz« javlja: Za drznost v izmišljanju, s katero se odlikuje vojno poročevanje glasilih tropsporazuma, so nastopna ravnanja brzoglavni potom došla poročila posebno karakteristična:

»Morningpost« prinaša iz Rima, da je Nemčija ponudila Rusiji sklep miru, kar pa da so Rusi odklonili.

Neko londonsko Reuterjevo poročilo pravi: Skoro vsa ogrska konjenica v Belgiji je uničena. Dunajski seznam o izgubah navaja 864 ogrskih plemenitaških imen, padlih pri Lille.

Naroden dar v nadomestilo križarke »Emden«.

MAGDEBURG, 12. (Kor.) »Magdeburger Zeitung« objavlja poziv v prilog narodnemu daru za nadomestilo za »Emden« ter je kot temeljno svoto podpisala 500 mark.

Škode v pruskem vladnem okraju Königsberg.

KÖNIGSBERG, 12. (K.) Glasom sporočila od pristojne strani je bilo v vladnem okraju Königsberg 2142 poslopj popolnoma ali po večjem delu porušeni. Najhuje je prizadeto okrožje Gerdaneu s 675 opustošenimi poslopji. Močno so trpela tudi okrožja Welau, Friedland, Preussisch Eylau, Rastenburg in Labiau.

Vojni ujetniki na Ruskem.

SOSNOWICE 12. (Cenz.) »Iskra« poroča, da je car izdal nove predpise o ravnanju z vojnimi ujetniki. Ker so bili vojni ujetniki upravičeni branitelji svoje domovine, se mora človeški ravnati z njimi. Ne smejo se motiti v izvrševanju svojega verstva. Izvzemši orožje, konje in vojne dokumente je njihovo imetje nedotakljivo in naj se jim izroči ob njihovi vrnitvi v domovino. Če bi vojni ujetnik skušal pobegniti, se podredi strogemu nadzorstvu. Oporoke vojnih ujetnikov naj se sprejemajo prav tako in hranijo, kakor bi šlo za oporoke ruskih vojakov. Postopanje z vojnimi ujetniki se ravna po njihovem stanu in stopnji, ki so jo imeli v službi. Častniki dobivajo plačo tistega razreda, ki odgovarja njihovi stopnji v ruski armadi.

Rusko-turška vojna.

V obrambo Smirne.

CARIGRAD, 12. (K.) Vojaški poveljnik v Smirni je objavil proklamacijo, v kateri je rečeno: Vojaške oblasti so ukrenile vse odredbe za obrambo Smirne na kopnem in na morju in bodo vstrajale do konca obrambe mesta, pa naj pridejo kakršnikoli napadi. Vojska je sklenila, da bo vršila svojo dolžnost do zadnjega moža ter je uverjena, da ne bo mogel sovražnik postaviti noge na sveta tla domovine. Prebivalstvo mora imeti zaupanje.

Na to razlaga proklamacija na razsežnom dolžnosti prebivalstva, ako pride do obstreljevanja mesta.

(Smirna je staro pomorsko in trgovsko mesto v turškem vilajetu Aidin na zapadni obali Male Azije. Ima kakih 225.000 prebivalcev, ki so po polovici Orki).

Prebivalstvo pozdravlja napoved vojne.

CARIGRAD, 12. (K.) Objavo vojne napovedi v večernih listih so vsi sloji prebivalstva v Stambulu pozdravili z živim veseljem. Mnogo prodajal in vse turške jadrnice in čolni so razvesili zastave.

Islamska solidarnost.

CARIGRAD, 12. (K.) Listi opozarjajo, kako dalekosežne važnosti je sklep šejka Senusov, da bo s svojimi pristaši marširal proti Angležem. Ta sklep ne kaže le — pravijo listi — izlamske solidarnosti, ampak napravi tudi ugoden utis v Italiji, ker bo Angleže odvrčal. Je to torej političen akt velikega pomena.

Turški oklic na angleški manifest.

CARIGRAD, 11. (Kor.) List »Agence Ottomane« priobčuje, odgovarjaje na angleški manifest, v katerem se pači dejstva in se zavaja muzeumsko prebivalstvo v zmote, oklic, v svrhu, da pojasni dejstva in da dokaže, kako nepriateljica Turčija je Angleška. Oklic dokazuje, da predbaciva Angleška Turčiji, da je kupila dve nemški vojni ladiji, vendar pa da ne omeni niti besedice o tem, zakaj in iz katerih razlogov je Turčija to storila, posebno pa da ne omeni zaplembe dveh na Angleškem zgrajenih oklopnih križark, med tema »Sultana Osmana«, ki je pol ure pred zaplenbo razobesil turško zastavo. Turčija, kateri so bile odvzete na tako krut način dve jedrnosti, je hitela, da ju nadomesti z dvema drugima ladjama, ki sta ji bili od Nemčije prepušteni na tako prijazen način.

Kar se dostaje pritožbe glede zaprtja Dardanel, si je Angleška ne glede na dejstvo, da se je Turčija proglasila nevtralnno, pod pretvezo, da se nahajajo nemški častniki v turški službi, dovolila oficijelno razglasiti, da bo smatrala turške vojne ladije, ki se nahajajo pred njenim, v morski ožini vsidranem brodomem, smatrala sovražnim ladjam in jih napadla. V očigled taki sovražni izjavi je morala Turčija zapreti Dardanele, da je zavarovala obrambo svojega glavnega mesta.

Brezdvomno pa stoji pribito, da udinjenje nemških častnikov, v turški službi, ki pomenja notranjo zadevo Turčije, ne more dati povoda kaki tuji državi za kak ugovor.

Kar se dostaje zagotovila, ki ga je Angleška, kakor pravi, dala glede turške teritorijalne nekršitve, vemo, pravi oklic, koliko v resnici veljajo taka zagotovila. Ali ni ravno Angleška prva v berlinski pogodbi slavnostno dano zatrdilo glede integritete Turčije kršila s tem, da je zasedla Egipt? Naprošena, da naj bi Turčiji za časa balkanske vojne pomagala, je Angleška storila vse, da bi pahnila Turčijo v prepad in pogibelj. Pripravljala je po bratih Buxton in drugih Turčiji sovražnih ljudij združitve balkanskih držav in se po končani vojni trudila na vse pretege, da bi spravila Turčijo ob vso njeno evropsko posest, ki naj bi se odstopila drugim državam. Takrat, kakor tudi pred vojno, je izjavila Angleška, da bo teritorijalna posest Turčije upoštevana, pa naj izpade vojna kakorkoli.

Ob priliki zopetnega zavzetja Drinopolja po turških četah, se Asquit ni obotavljal groziti Turčiji z evropskim smodnikom, ako turške čete ne izpraznijo tega mesta.

Oklic opozarja na angleško delovanje v perzijskem zalivu, ki zasleduje smoter, da bi ogrozilo turško suverenstvo v tem zalivu, si ustvarilo vrata za vpad v Arabijo, po kateri Angleška preži že davno. Pa vsi ti poskusi so se izjalovili. Danes se dviga vso arabski voditelji, katere je Angleška skušala pridobiti, kot en mož, da branijo najvišje interese Islama pod zastavo sultana-kalifa.

Angleška je, zvesta svoji sovražni politiki, prekrizala vsa gibanja glede turških reform in se je trudila s svojim uplviom pri vseh evropskih državah, da bi ne stopil v turško službo v tem pogledu noben strokovnjak. Samo nemški cesar, ki se ni zmenil za ta podla početja, je naročil Liman paši reorganizacijo turške armade, ki se danes stavi po robu angleškim vojnim silam.

Da se raztolmači protimuzeumski značaj angleške politike, opozarja oklic na angleško politiko v Maroku in v Perziji in spominja na govor Gladstona proti koranu v spodnji zbornici, da namreč svet tako dolgo ne pride do miru, dokler bo obstajala ta prokleta knjiga.

Že več kot sto let se trudi Angleška, da bi izčrta vse muzeumanske države iz liste prostih držav, da bi tako ustvarila za svoje požrešne trgovce deželo za odiranje.

Oklic končuje z besedami: Hvalimo gospoda, ki nam je dal priliko, da vspesno in zmogovito branimo najvišje interese Islama proti njegovim neizprosnim sovražnikom, proti Angliji, Franciji in Rusiji.

Vznemirljivo gibanje grških čet na bolgarski meji.

SOFIJA, 12. (Agence Tel. Bulgare). — Grške čete, stoječe ob meji, ki so že nekaj dni kazale vznemirljivo delovanje, so večeraj nenadoma napadle naše obmejne straže na 5 točkah okrožja Nevrokop. Razvil se je boj s puškami na vsej črti, ki je trajal do noči. Naše čete so se omejele na to, da so odgovarjale na streljanje. Izgube se niso znane.

Bolgarske oblasti obtožujejo Srbe hudih nasilstev.

SOFIJA, 12. (K.) »Agence Tel. Bulgare« javlja: Prefekt iz Strumnice poroča brzoglavno, da že štiri dni sem naseljujejo Srbi begunce iz Starosrbije v vasi sedmih krajev, posebno v okrajih Dojran, Valandovo, Gevgeli in Tikveš, da puščajo beguncem na svobodo, da plenijo in more domače prebivalstvo, ter da Bolgarom in muslimanom teh krajev preprečajo odhod preko bolgarske meje.

Iz Strumnice došli begunci pripovedujejo s solzami v očeh, da so srbske oblasti v Ištupu in Radovištu družine, katerih glavari se nahajajo na Bolgarskem, prisilili, da sprejmejo k sebi častnike, orožnike in celo tudi moštvo, ki izvršuje nasilstva na nesrečnih ženskah, ostalih brez varstva mož. Prebivalstvo številnih turških in bolgarskih vasi v okrajih Dojran, Tikveš in Valandovo čaka le na priliko, da se — pa bilo tudi za ceno svojega življenja — izseli na Bolgarsko.

Vstaja v Južni Afriki.

LONDON 12. (Kor.) Reuterjev urad poroča iz Pretorije 10. t. m.: 8 t. m. je prišlo do boja pri Croonstadu, kjer so se Buri biral dva dneva, da bi napadli mesto. Polkovnik Botha je z 200 možmi napadel Bure dvanajst angleških milj od mesta. Buri, ki so imeli 400 mož, so prodrli pozicijo. Botha pa se je umeknil pred prihajajočimi ojačenji. Izgubili so enega mrtvega, 7 ranjenih in 7 ujetih. Botha pa je imel le dva moža ranjena.

Najvišji sklep.

DUNAJ, 13. (Kor.) »Wiener Zeitung« razglša:

Cesar je potrdil izvoli ev nadvojvode Leopolda Salvatorja in princa Frana Liechtensteinskega tuzemskima častnima članoma cesarske akademije znanosti. Nadalje je potrdil cesar zopetno izvolitev emeritiranega profesorja fizike na vseučilišču na Dunaju, dvornega svetnika dra. Viktorja pl. Langa, podpredsednika akademije znanosti na Dunaju za statutarno triletno funkcijsko dobo.

Cesar je imenoval rednega profesorja na vseučilišču na Dunaju za pravega člana matematično-naravoslovnega razreda te akademije.

Nadalje je potrdil cesar po akademski izvršene volitve dopisujočih članov v tu- in inozemstvu.

Vojno posojilo.

BUDIMPEŠTA, 12. (Ogrski brzoglavni kor. biro). Salgo-Tarjanska ogleniška delniška družba je podpisala 1 milijon kron na vojno posojilo. Penzijski zavod budimpeštanske mestne električne železnice je podpisal 250.000 kron, časnikiarski penzijski fond 250.000 kron, zavarovalnica na življenje »Union« 1 in četrt milijona kron. Sirotinski sklad v Stolnem Belemgradu 400 tisoč kron.

Župnik Rokove bolnišnice Tichany je predlagal magistratu, naj se fond za gradnjo cerkve 240.000 kron porabi za podpis vojnega posojila. Magistrat je sprejel ta predlog in je naložil župniku, naj — ako dovoli višja cerkvena oblast — vse premoženje fonda podpiše na vojno posojilo.

DUNAJ, 13. (K.) Listi konstatirajo z zadovoljenjem, da je prišlo že številno prednaznanil za vojno posojilo, kar je v dokaz o patriotičnem zanimanju vsespupnega prebivalstva in po čemer se more že danes prognosticirati sijajen uspeh posojila.

Model male Roze Zenochove.

DUNAJ, 12. (K.) Cesar je sprejel večeraj kiparja Josipa Kasina, ki je pokazal monarhu model iz voska, predstavljajoči malo Rožo Zenochovo, ki je bila, kakor znano, ranjena na svojem samaritskem delu pri RaviRuski, na njenem delovanju. Načrt je jako ugajal monarhu. Cesar, ki izborni izgleda, je izrekel kiparju opetovano svoje priznanje.

Evangeljski teologi se odpovedujejo oproščenju od vojaške službe.

BUDIMPEŠTA, 12. (K.) Slušaatelji evangeljske teološke visoke šole v Požunu, so sklenili, priobčiti honvedskemu ministrstvu, da se z ozirom na sedanje težke čase odrekajo po zakonu jim zajamčene pravice do oproščenja od vojaške službe ter se stavijo vojni sili na razpolago za obrambo domovine. Ob enem — 77 njih po številu — so naslovili na ogrsko teološko mladino oklic v tem smislu.

Zdravniška zbornica Nižje-avstrijske razpuščena.

DUNAJ, 12. (K.) Ker je vsled položitve mandatov postalo delovanje zdravniške zbornice za Nižje-Avstrijsko — izvzemši Dunaj — nemožno, je nižjeavstrijsko namestništvo odredilo razpust rečene zbornice in je za začasno vodstvo določilo namestništvenga koncipista dra. Vorela.

Odlikovanje s srebrno častno medaljo Rdečega križa.

DUNAJ, 12. (K.) Nadvojvoda Fran Salvator je kot protektor-namestnik Rdečega križa v monarhiji v delokrogu, izročnem mu po Njegovem Velikanstvu z najvišjim odlokom, blagovolil podeliti častno medaljo Rdečega križa stavbnemu mojstru Ferdinandu Gayerju v Puli in Mariji Stundl v Trstu kot povspeshevalcema.

Kolera.

DUNAJ, 12. (Kor.) Zdravstveni oddelek ministrstva za notranje zadeve razglša: Dne 12. t. m. so bili bakteriološko dognani 4 slučaji azijske kolere na Dunaju, 5 slučajev na Štajerskem, 1 slučaj na Koroskem, 4 slučaji na Moravskem, 3 slučaji v Slezijski in 8 v Galiciji.

Dolžnost vsakega Avstrijca je, da prispeva po svoji močnosti k Avstrijskemu vojnemu posojilu!!

Kako je v Srbiji!

Dopisnik »Frankfurter Zeitung« piše iz Carigrada dne 8. t. m.: Neki zastopnik velevalsti, ki je večeraj dospel semkaj iz Niša, opisuje razpoloženje v Srbiji takole:

Srbi so pretrpeli velike izgube, ali njihova odprna sila še dolgo ni zlomljena. Srbska vojska dobiva neprestano orožja in municije, kakor tudi velike denarne podpore iz Rusije in Francije. Francoske pošiljate grede preko Soluna, a od tam do srbske trdnjave Kladova. Preko Kladova prihajajo povprečno po trije parniki na teden. Iz Francije same je dobila Srbija šest baterij trdnjavskih topov in tri baterije poljskih topov. V Nišu se malo občuti vojna. Življenje je tam normalno. Tudi diplomatije so celo osnovali tam poseben diplomatski klub. Kralj Peter je dal temu klubu na razpolago svoj lastni konak. Dočim notira v Bolgarski napoleondor 25 srebrnih frankov, ne notira v Srbiji višje od 23 dinarjev. Kralj Peter je težko bolan in živi v Topoli, v nekem samostanu, ki je tri ure oddaljen od Belgrada. Ta samostan je bil dovršen pred letom dni, da služil kakor grobišče dinastije Karagjorgjevičev. Kralj ne sodeluje nič več na vladarskih poslih. V Nišu se nahaja tudi princ Gjorgje, ki je popolnoma ozdravel od svoje težke rane. Z ozirom na njegov karakter pa mu vojna uprava noče poveriti nobenega zapovedništva. Na vojno nas spominja v Nišu samo veliko število ruskih častnikov, oficijelnih in neoficijelnih politikov in ruskih bolnišničarjev in bolnišničark. Oficijelni politiki so zastopani po poslaniku Slavinskem in poslaniškem tajniku Strandmanu. Ta dva delata najbolj na to, da pride med Srbijo in Bolgarsko do sporazuma. Često zahajata v Sofijo. Poučeni ljudje pa pravijo, da ta prizadevanja niso še rodila uspeha. Ako ne pride do tega sporazuma, za katerega se trudijo Anglija, Rusija, Francija in Grška, utegne priti do popolnega oslabiljenja Srbije. Poslanik Slavinski je dne 3. t. m. obiskal Belgrad. Povrnivši se, je povedal, da je mesto silno trpelo po obstreljevanju. Rusko poslanništvo je malone popolnoma uničeno. Državna hipotekarna banka »Uprava fondova« je tudi težko poškodovana. Belgrad napravlja utis mesta, ki mu je prebivalstvo izumrlo. Povsod vlada depresija radi bodočnosti. Želja po miru je zelo velika.

Pred letom dni.

Državni poslanec Jan Sedlak priobčuje v »Union« članek z aktualnimi reminiscencami, ki ga podajamo tu v glavnih potezih.

Z južnega bojišča.

DUNAJ, 12. (Kor.) Iz stana vojnih poročevalcev javljajo: Naše v Srbiji zmogovorno napredujoče čete so našle tudi Krupanj popolnoma izpraznjen in brez prebivalstva. Mnoge prodajalne in hiše so bile udrtle in oplenjene. Vsa ta poslopja so naši zaprli in preskrbeli z napisi, ki potrjujejo to dejstvo. Kjer smo vzeli sanitetnega materiala in drugih vojnih potrebščin, smo položili posebna potrdila.

Zdi se torej, da je pri Srbih, ko se umikajo, v popolnem izpraznjenju in oplenjenju zistem. Ta metoda ima za nas mnogo-katere koristi. Našim četam je prihranjeno nadlegovanje po zavratnem streljanju iz zavzetih vasi. Pobeglo prebivalstvo jemlje iz itak ne bogatih zalog zaledja ter razširja resnico o vojnem položaju.

Zdi se, da imajo Srbi, ki tako vandalično postopajo proti lastni posesti, le še malo nade, da bi se vzdržali.

Spomini, ki ne segajo veliko dalje nazaj, nego leto dni in ki se nanašajo na tedanje bližanje med Rusijo in Avstro-Ogrsko, ne bi bili morda sedaj brez interesa. Celotni tisti, ki se ne bavijo dnevno z mednarodno politiko — in to je pač ogromna večina naših državljanov — bodo čitali z začudenjem, kako so pred letom dni odlični ruski publicisti pisali o zblizanju med Avstro-Ogrsko in Rusijo, in kako so ruski državni govorniki o tem.

V oktobru 1913. govorec o razmerah, nastalih vsled balkanskih vojn, in o medsebojnem razmerju med balkanskimi državami in Rusijo, je knez Meščerski v dunajski "Neue Freie Presse" — v nasprotju z vojno stranko na Ruskem — izrekel misel, da je v interesu Rusije, da glede Balkana vodi politiko skupnosti z Avstro-Ogrsko, da se po dobrohotnem in lojalnem vplivu obeh veleisl ohrani red na balkanskem poluotoku ter da se onemogoči ponovitve epoh stalnega nemira in bojnosti, ki jih je Evropa preživela ravno kar. Zdrženje Avstro-Ogrske in Rusije je glavno sredstvo za doseg tega cilja. Po takem združenju bi bilo odstranjeno tisto stanje negotovosti in nejasnosti, v kateri so se nahajali balkanski narodi glede rusko-avstrijskih razmer, in katero stanje izkoriščajo oni, ki bi hoteli te razmere komplicirati.

Ni treba biti globoko misleč politik in diplomat, da se razume, kako bi trajno sporazumjenje med Rusijo in Avstrijo v bistvenih vprašanjih vzhodnega problema ustvarilo na Balkanu tako mirno in pomirjevalno atmosfero, da bi balkanski narodi pod njega vplivom zadobili možnost za prehod k politiki mirnega in neprekinjenega razvoja svojega državnega in kulturnega življenja.

Tako je pisal knez Meščerski pred letom dni in so to gotovo providencijski nazori, katerih pravilnost so pozneje dogodki opravičili. A Meščerski ni bil osamljen s temi svojimi nazori. Znani publicist Menšikov je priobčil v "Novem Vremenu" članek, kjer je tudi nastopil za zblizanje med Avstro-Ogrsko in Rusijo, ki bi bilo v velik blagoslov.

Naglasiti treba, da je Menšikov z največjim spoštovanjem govoril o avstro-ogrski vojski. Skupina nadarjenih militaristov, s prestolonaslednikom Frantom Ferdinandom na čelu, da je dosegla uspehov, ki jih treba uvaževati. Tudi je naglašal Menšikov, da so v hudi zmoti tisti, ki menijo, da bi avstro-ogrski Slovani ne streljali na Ruso. Takozvana "vseslovenska ideja" — je pisal — je moralno mrtva, takozvani avstroslovenski pa se nahaja v nadaljnjem razvoju. Besede so to, polne notranje resničnosti.

In če se še spominjamo, da so se začetkom leta 1913 jasno kazali začetki sporazumjenja med Anglijo in Nemčijo, tako, da je nemški državni tajnik za zunanje stvari Kiderlein-Wächter mogel govoriti o posebno zaupni in razveseljivi intimnosti nemško-angelskih odnosov, da je prišlo tedaj do dogovora glede flot med Nemčijo in Anglijo, ter da je v isti čas, začetkom oktobra 1913, poseben odposlanec, princ Hohenlohe, izročil carju ročno pismo Njegovega Veličanstva cesarja Frana Josipa ter da je — kakor se je splošno sodilo — prinesel posebno prisrčno zastavljen odgovor carja: potem se ni čuditi, da je na jesen leta 1913 prevladovalo mnenje o zagotovljenem miru, ki je bilo vrhu tega še posebno podkrepljeno po potovanju pokojnega prestolonaslednika Frana Ferdinanda na Angleško, kjer je toliko kralju, kolikor njegovim svetovalcem obrazložil mirovna prizadevanja Avstrije.

Pravilni nazor o koristnosti in potrebi popolne skupnosti postopanja med Avstro-Ogrsko in Rusijo pa se ni morda pojavil hkratu in iznenada, kajti to po nepobitnih dejstvih, po geografskem položaju in po stoletnem zgodovinskem razvoju utemeljeno izpoznanje je izrazil tudi ruski ministrski predsednik Sazonov takoj ob začetku mobilizacije pred prvo balkansko vojno, ko je dne 17. septembra izjavil napram našemu veleposlaniku: Vse je odvisno od vedenja obeh najbolj interesiranih velevladi, Avstro-Ogrske in Rusije.

Vzlic vsemu temu stojimo že tedne v najstrašnejši vojni. In če hočemo zasledovati, kdo je kriv na tej nesreči, zadevajoči vse evropske narode, moramo imeti pred očmi, da ne more biti to edino grozoviti zločin v Sarajevu, ter da ni moglo tega provzročiti le delovanje Hartviga (ruskega poslanika v Beogradu) in Izvoljskega (ruskega poslanika v Parizu), in tudi starozakuseno pravilo "sui prodest" (Komu na korist?) bi težko dovelo do ugotovljenja glavnega krivca — in imamo torej le negativne uspehe zasledovanja, vsled česar si moremo morda ne brez vsakega opravičenja domnevati, da so se zopet enkrat topovi in puške same izprožile.

Sicer pa se mi zdi — tako zaključuje poslanec Sedlak — brezkorisno početje, ako med vojno izsledujemo nje vzroke, marveč bi želeli, da bi z ozirom na mirno razpoloženje pred vojno pri današnjih glavnih nasprotnikih — Angliji, Nemčiji, Rusiji in Avstro-Ogrski — zavladalo izpoznanje, da vključ uporabi skrajnih sil vseh udeležencev ne pred trajni uspeh za nobenega udeleženika, da bi bilo torej modreje, da se sklene splošen mir.

Je to sicer v hipu nedosežen pium desiderium, ali tudi take želje se morajo izrehati v težkih časih.

časom razdejala Troyon, zatvorno utrdbo ob Mozi: Ta baterija je tedaj stala najdalje spredaj, nemške polne baterije so bile da-leč zadaj. Dve nemški pionirski stotnji ste krili baterijo. Francozi so bili tamkaj številno v znatni premoči nad Nemci in so imeli ukaz, da vzamejo to avstrijsko možnarsko baterijo, ki je tako razrušila njihov močni Troyon, pa naj stane zavzete še toliko žrtev. Najprej so nas obstreljevali s šrapneli. Moštvo je bilo zakrito. Šrapneli so prihajali perijodično, tako da so naši topničarji imeli vedno dovolj časa, da so opravili svoje delo pri možnarjih. Pripomnil bi tu, da francoska artiljerija strelja izborno, posebno polna artiljerija. Šrapneli so eksplodirali vedno natančno v normalni višini, sredi nad cesto, na kateri so tedaj stali možnarji. Čez nekaj časa so prišle granate. Te so imele učinke. Ni bilo mogoče več streljati. Moštvo je moralo ostati zakrito. Tedaj je skočil neki ognjičar k topu in ga je sam ravnal. Ognjičar je kmalu nato dobil železni križec. Ko smo dosegli svojo nalogo in razrušili utrdbo, smo izpremenili pozicijo. Francozi so v resnici prišli prav blizu baterije.

Razne politične vesti.

Lažna poročila o nemških grozovitostih. Berolinska "Norddeutsche Allgemeine Zeitung" piše: V Amsterdamu izhajajoči list "De Tijd" je priobčil 16. oktobra poročilo svojega vojnega poročevalca iz Maastrichta, v katerem trdi poročevalec, da je 9. oktobra prišel z vlakom, s katerim se je vozilo nad 2000 ranjenec, v Landen v Belgiji, kjer je imel vlak 40 minut postanka, da postrežejo ranjencem z jedili. Ko je hodil po kolodvoru gorindol, pa da je videl, kako je stal pred enim zadnjih vozov vlakov kakih 200 do 300 nemških vojakov in lahko ranjenih mož landenske posadke, ki so kričali in psovali tri v vozu ležeče težko ranjene Angleže, jim oddalec kazali čase kadeče se juhe in jih pustili, da so stradali. Sirovo smeje da so jim tudi kazali puške in pljuvali po ranjenih. — Trditve "Tijda" poročevalca so dale povod za preiskavo po pristojnih oblastih, ki so ugotovile sledeče: 9. oktobra sploh ni prišel v Landen vlak z 2000 ranjenci, temveč so prispeli samo manjši transporti, katerih število izhaja iz prehranitvenih računov. Da bi se zbralo 200 do 300 vojakov ob vozovih je nemogoče, ker ima straža nalog, da ne pripušča nikogar na rampo. Poleg tega pa se nahaja vedno vsaj po eden častnik kolodvorskega poveljništva pri odpravi vlakov z ranjenci. Nemogoče je, da bi bili vojaki naperjali puške proti Angležem, ker je moštvo, ki dobiva hrano v kolodvorski jedilnici, in strežno moštvo vedno brez orožja. Drugim vojakom je vstop prepovedan. Nič ne tolkel, suval ali opljuval Angležev, temveč so jim ponudili po krožnik juhe, kar sta pa dva zavrnila. To je izpričano po izpovedbah udeležencev.

Socijalna demokracija in vojna. Pred par dnevi smo bili brzojavno obveščeni o patriotski manifestaciji v Magdeburgu, ki so se je vdeležili razni zastopniki nemških vojskih in civilnih oblastij. Ob enem smo bili obveščeni, da je imel glavni govor socijalnodemokratski državni poslanec Landsberg. Sedaj pa čitamo v listih tekst tega govora, ki se glasi:

Vemo, ko obljubljamo tu, da bomo svobodno svoje domovine branili do zadnjega izdih, brez razlike stranke, ki jej pripadamo, in brez razlike razreda, v katerem stojimo, da se ta naša enodušnost razteza tudi na naše brate na bojišču ter da ta naša enodušnost in naša moč jači njihovo voljo do zmage. Naj vedo da stojijo za njimi ves nemški narod v sklenjenih vrstah. Val sile, ki tiči v tej zavesti, hočemo izkoristiti, temu se nočemo odreči. Kajti mi nismo v položaju, da bi mi mogli dopustiti, da bi usahli katerikoli vir, iz katerega nam more dotekati moč. Zavedamo se, da moramo zadnji ostanek moči zastaviti v to, da porazimo sovražnike, ki nas ogražajo. Kajti v tej vojni gre za višje, nego za slavo, gre za svobodo Nemčije, in, ker je nesvoboden narod obsojen v smrt, za obstanek Nemčije. Posledujoči angleški razred obtožujem, da je provzročitelj te vojne. Iz nemške krvi hoče kovati angleški denar.

Tako kopičenje bede in nesreče, kakor je pomenja ta vojna, se more opravičiti le z enim: po namenu obrambe domovine, nikoli pa ne po osvajovalni vojni. Ni je nobene dežele na svetu, katere vrednost bi odtehtala žrtev, ki smo jih doprinesli v tej vojni že dosedaj, nobene dežele, razun ene — in to je Nemčija. Če nastopamo za svobodo Nemčije, se borimo za večni napredek človeštva. Kajti narodi so zakladnice kulture, ker so posredovalci med posamičnimi in človeštvom. — Ako se hoče iztrebiti kak narod, pomenja to, da se hoče vzeti človeštvu eno kulturnih form. — Našim "mednarodnim" zasmehovalcem "narodnjakarstva" bi priporočili te besede nemškega socijalnega demokrata v pazno čitanje in — posnemanje. Vidimo, kako veliki krivavi dogodki prinašajo čiščenje pojmov o velični etični vrednoti vsakega naroda, torej tudi našega slovenskega. Obstane vsakega naroda je — kakor je rekel Landsberg — ena kulturnih form vsakega človeštva. Iztrebljanje naroda je potemtakem zločin na človeški kulturi! In iz te velike resnice izhaja velik zaključek z železno logiko: boj za obstanek naroda je svet boj in le ponižuje se v nizkotnost oni, ki smešiti tak boj!

Domuče vesti.

Za oskrbo z ogljem. Uradna "Wiener Zeitung" in državni zakonik priobčujeta naredbo skupnega ministrstva od 11. novembra 1914, tičejo se oskrbe z ogljem. Svrha tej naredbi je v prvi vrsti, da se tudi za čas sedanjega vojnega stanja zagotovi v javnem interesu potrebna oskrba prebivalstva, kakor tudi zadosti vojni javni potrebi na oglju. Naredba pooblašča ministra za javna dela, da ukrene vse odredbe, ki so potrebne za nemoteno nadaljevanje obrata v premogovnikih, ter da v svrhu povečanja pridobivanja oglja ukrene posebne odredbe, ako pokrije nujne javne potrebščine na oglju sploh ne bi bilo možno na drug način, ali pa le za nerazumno visoke cene. V zagotovitve pokritja take potrebščine na oglju se je izkazalo potrebno, da se določi pravica do zahteve, na podlagi katere more minister za javna dela ob gotovih veljavnih predstavah posestnikov premogovnikov prisiliti v oddajo določenih množin in vrst iz njihovih obratov. Istotaka obveza se more naložiti tudi trgovcem z ogljem glede njihovih predprav do tuzemskega oglja. Nadalje določbe, tičejo se odškodovanja za zahtevano oglje, in pa po naredbi dana pooblastitev se uporabijo seveda le tedaj, ako bi splošna blaginja brezpogojno zahtevala to, pri čemer se bo po možnosti jemalo ozirom na že obstoječe sklepe. S tem, da je vsa akcija položena v roke resorta, kompetentnega za rudništvo, je podano jamstvo, da se bodo na izvajanju čuvali tudi interesi rudniške industrije in delavstva.

UMBERTO COMICI

zaloga stavbinskega materiala.
Tovarna cementnih plošč in cevi.
TRST, Campo S. Giacomo 11 in V. Concordia 1
(Zadaj cerkve Sv. Jakoba)
V zalogi vedno novo dospelu blago.
Cene zmerne. Postrežba točna.

POZOR!

POZOR!

Velika zaloga

najboljih šiv. strojev
"PFAFF" in drugih
vrst strojev in dvo-
koles. - Lastna de-
lavnica za popravo
šiv. strojev po ceni.

Josip Dekleva & sin
GORICA
ulica Municipio št. 1

LOVRE BULIC, TRST

priloga cenj. občinstvu svojo
gostilno "Brioni"
(«Trattoria Brioni») z vrtom, pripravnim
za sestanke in zabavne prireditve.
Trst, via dell'Istria 16 (v bližini cerkve
sv. Jakoba).

Točijo se prvovrstna dalmatinska vina iz
Omiša, črno, belo in opolo. Pivo "Adrija",
pelinkovac in marsala ter domača kuhinja
in mrzla jedila. Gostilna: via del Rivo
št. 9 s prodajo gorinavedenih pijač in
mrzlih jedil.

SLOVENC! Podpirajte RDELI KRIŽ!

Ivan Krže

Trst, Piazza S. Giovanni 1
Zaloga
kulinjskih in kletarskih pot. ob-
stojin od lesa in plesnin, krasov-
vren, čebrov in kad, sodčkov, lop, roset, sit in
bakovrstnih kosov, jarkov in metel ter mnogo
drugih v to stroko
spadajočih predmetov. **Priporočila**
svojo trgovino skuhinjsko posodo vsake vrste bodi
od porcelana, zemlje emaila, kositarja ali cinka
nadalje pasamantorije, kletke itd. Za gostilničarje
pipe, kroglje, sesalje in steklene posode za vino.

Točne ure prodaja

Emilio Müller

najuglednejša in najsta-
rejša prodajalnica ur v
Trstu, ulica S. Antonio
(vokal ulice S. Nicolò)
Velika izbira
veržic, zlatih, srebrnih,
kakor tudi stenskih ur
vsake vrste i. t. d.
Ustanovljena l. 1889.

Skladišče oglja in drv

za gorivo petroleja in stavb. materiala
Josip Miceu
Trst, ulica S. Cillino 2. (Sv. Ivan) Tel. 2832

Velika zaloga

vsakovrstnega pohištva

Aleksander Levi-Minzi
(Tridna ustanovljena leta 1874).

Trst, ulica Rettori št. 1
(Piazza Resorio-Palača Marconi).

Izredna prilika.

Velik dohod ur, veržic,
zlatih in srebrnih pri-
veskov. Znižane cene.
RAINUND BIZJAK
urar

V hiši "Delavskega
konzuma društva" Trst, Campo S. Giacomo 4

Caffé Nuovo

(NOVA KAVARNA)
Trst, Piazza Barriera-Settefontane
Prva udobnost. Bogata izbira časi-
kov. Prvovrstno pijačo. Hladila vseh
vrst. Biljardi Seifert, TELEFON 15-81.
Poleg kavarni se nahaja tudi izvrsten
restorant, kjer se prodajajo mrzla je-
dila, vino in Dreherjevo pivo. Sprejema
se naročila na dom. Priporočila se udani
Franjo Abram, lastnik.

SVOJI K SVOJIM!

Ferdinand Gombac

Trst, ulica Molin a vento (Rocol) 25
priporočila cenj. občinstvu svojo

trgovino jestvin :: in

kolonijalnega : blaga

kakor tudi ŽGANJARNO.

Blago vedno sveže. - Postrežba na
dom. - - - Cene zmerne in solidne.

Zaloga tu in inozemskih vin, špirta, liker-
jev in razprodaja na drobno in debelo

Jakob Perhauc

Trst, Via delle Acque št. 6
(Nasproti Caffè Centrale).

Velik izbor francoskega šampanja, peničnih dezer-
tnih italijanskih in avstro-ogrskih vin. Bordeaux,
Burgunder, renskih vin, Mesella in Chianti. Rum,
konjak, razna žganja ter posebn pristni tropinovec
slivovec in brinjavec. Izdelki l. vrste, došli iz do-
tličnih krajev. Vsaka naročila se takoj izvrši. Raz-
pošilja se po povzetju. Ceniki na zahtevo in franko.

Razprodaja od pol litra naprej.

Trgovina jestvin in delikates

MARCEL LAZAR

Trst - ulica Belvedere št. 57. - Trst.

Prodaja vedno sveže testenine iz liirske
Bistrice ter iz drugih zunanjih tovarn. —
Vino in likerji v steklenicah. — Postrežba
na dom. Razpošilja se pakete od 5 kg na-
prej: Kave, olja in dr.

Šrivo in frizer za dame

And. Rojic, Trst

Via Aquedotto 26.

Priporočila se gospodom za
dobro in higijensko pe-
strežbo.

Damam se priporočila za
moderno friziranje, glavo-
pranje, barvanje i. t. d.

Vsakovrstna lasna dela se
izvajajo dobro in točno

ZDRAVNIK

Med. Dr. Karol Perničič

ordinira od 11-1 pop.

Trst, ulica Bonomo 3/II. (nasproti
Dreherjeve pivovarne).

:: Dobroznana mirodilnica ::

Iv. Camauli

Sv. Ivan - Trst - blizu Mar. doma

Velik izbor barv

= povlak itd. =

Zaloga za Trst in okolico redilnega
čaja za otro-
ke in odrasle **SLADIN**
ter fosternega spina in (steno prelika za živali. - Telefon 83.

Umetno-fotografični atelje

Trst, ulica del Rivo št. 42 (prilijče) Trst

Izvršuje vsako fotografično delo
kakor tudi razglede, posnetke,
notranjost lokalov, porcelanaste
plošče za vsakovrst. spomenike.
POSEBNOST: POVEČANJE
!!! VSAKE FOTOGRAFIJE !!!
Radi udobnosti gosp. naročil-
kov sprejema naročila in jih iz-
vršuje na domu, ev tudi zunaj
mesta po najzmernejših cenah.

Trst, ul. del Rivo št. 42.

Odlikovana pekarna in sladšičarna

Josip Semolič, Trst

ulica Istituto št. 5

Odlikovana z zlato kolajno in listino diplomom na razstavi v Firence.
Peče se flu in navaden kruh trikrat na dan. Izbira
sladčic, vina v steklenicah, prepečenec (bi cott ni)
konfektore itd. **Sprejema naročila za poroke**
in krste ter vsakovrstno pecivo ter pe-
strežba tudi na dom. - ZMERNE CENE.

V dobroznani mesnici

Valerio Demarchi

Trst, Piazza Barriera vecchia 9, Tel. 26-56

se prodaja vedno prvovrstno
goveje, telečje in kostrunovo
jantje in tudi kokoške meso.

OBRT: Kuhanje govejih vump, zaloga sa-
nih in osoljenih črsv ter aličnih izdelkov.
Postrežba na dom. - Zmerne cene.

Sličice iz vojne.

Naši možnarji na Francoskem. V du-
najski "Zeit" piše neki inženir Viktor Te-
welo o naši možnarski bateriji, ki je dode-
ljena njegov diviziji, in ki je pred nekaj